

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 116. An emancipatio filiorum à parentib. haereticis facta sit
valida admittenda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

de iure verior videtur, atque est propterea ab ea recedendum.

Nam filij suspectorum de heresi hanc etiam penam inhabilitationis luant, quæ situm est: & Zanchinus tract. de heres. c. 28. nu. 4. & Repertorium Inquisitorum verbo filij. S. item filij, ita dicunt: In filiis eorum qui fuerunt suspecti propter fautoriam, defensionem, receptionem, vel similia, bene habet locum dicta pena, ut non possint ecclesiastica beneficia obtinere, si modo isti parentes decesserunt tales. c. statutum. 2. §. si de heret. lib. 6. hac illi. Quæ sententia vera est, cum aperto iure nitatur in his citatis locis, pro qua etiam facit omnino decisio Putei. 400. lib. 2. incip. In vna Hispanen.

Post mortem tamen fautorum, receptorum, et similibus, non potest in eos agi: quia crimen eorum morte extinguitur, ut alibi copiose scripsimus.

In filiis vero eorum, qui parentes hereticos iudicibus fidei deserunt, à multis rescriptum est penas à iure statutas locum non habere: quod verum est, & secuti sumus supra par. 2. super c. litteras. de presump. §. hoc addiderim.

Patre damnato velut contumace, quia noluit venire ad respondendum de fide, an filij eius & nepotes infames efficiantur, & inhabiles ad officia & beneficia, non inutiliter queri potest: & quamvis, cum quis ob alterius delictum punitur, tunc non teneatur, quando contra principalem ob eius contumaciam fertur sententia, ut videtur posse colligi ex doctrina Bartoli in l. cum filius familias. ff. de verbo obligat. confert rex. in l. si ideo. ff. de evictio. & l. pates. c. de pigno.

At in casu nostro verius est etiam filios damnati ob contumaciam infames & inhabiles fieri: tum quia contumax habetur pro conuicto. glos. in cap. cum contumacia. de heret. lib. 6. tum quoniam ex eo quod per annum perseveravit, presumitur pertinax: Ioannes And. in dicto cap. cum contumacia. & ibidem Geminianus num. 11. versu. quæro, an presumatur. & argumentum de contumace ad perniciam valere scripsit Albertinus tract. de assertio. quæst. 29. num. 9.

Cum itaque iudicio Ecclesiæ contumax pro heretico habeatur, ac velut hereticus condemnatur, dicto e. cum contumacia. de heret. lib. 6. c. excommunicamus. i. §. qui autem. extra de heret. consequitur plane, ut in filios contumacis pena inhabilitationis & alia descendant idem videtur velle Hieronymus Gigas tracta. de crim. l. ase. maiest. lib. 3. tit. de penis quas filij incurrunt. q. 13.

Non obstat doctrina Bartoli in dicta l. cum filius familias. fide verb. oblig. nam is pro nobis stat: ait enim quod cum ex condemnatione unius ad faciendam executionem in persona alterius pervenitur, tunc alteri non præiudicat, si id respiciat solum privatam utilitatem l. d. c. ad leg. Corneliam, de falsis. quod si ad publicam utilitatem referatur tunc sententia lata contra principalem, etiam præiudicat, ad quem devenitur ex consequentia. l. 1. c. ubi causa si soales.

Quamobrem cum reipub. magnopere inter sit, & hereticos & contumaces in causa fidei punire, l.

A Manichæos. c. de heret. fiet proculdubio ut sententia in patrem contumacem lata, in filios quoque operetur eos effectus, quos iura in filios hereticorum solent producere. neque ab hac sententia putarem recedendum.

Ceterum hanc sententiam tunc veram & obseruandam esse crediderim, cum is qui damnatur ut contumax, vere & proprie contumax est, qualem ius depingit in dicto cap. cum contumacia de heret. lib. 6. nam si vel de eius contumacia plene non constaret, aut elapso anno, vel per infirmitatem, vel aliud legitimum impedimentum ad iudices fidei accedere non potuit, aut pro absolutione institit, aut satisfactionem obtulit, aut denique ea præstitit, dixit, aut fecit quæ ipsum virum catholicum esse ostenderent, tunc eius filij & nepotes supradictas inhabilitationis penas minime paterentur: quæ in illis solum locum habent, quos supra diximus, & cum simus in penalibus, ad alios extendere facile non debemus. faciunt tradita per Geminianum in dicto cap. cum contumacia. de heret. lib. 6. num. 11. versu. Quæro, an presumatur.

Atque hæc omnia in filios damnatorum canonum severitas rectissime sancivit, ut parentes à tanto crimine committendo submouerentur: si tamen filij catholici sint, & paternam iniquitatem abominentur, tunc superioris auctoritate habilitari eos, & famæ restitui fortassis non est iniquum, quia cum alieno vitio & peccato affligantur, facilius veniam consequi debent.

Ad sacros tamen ordines non facile promoueri debet: quoniam maxima est hæc dignitas, nec propterea filij & nepotibus damnatorum leuiter concedenda. cetera huc spectantia suis sunt locis tradita.

Q V A E S T I O C X V I.

An emancipatio filiorum à parentibus hereticis facta, sit valida & admittenda.

Antesima sextadecima quæstio est: Vtrum per Episcopum & Inquisitorem filiorum hereticorum, credentium, receptorum, defensorum, & fautorum eorum sit emancipatio admittenda, seu aliquid valeat de iure?

Respondemus quod non valet, ut patet in cap. Quicunque. sillorum. de heret. lib. 6. ubi sic dicitur: Illorum autem filiorum emancipationem, quorum parentes, post emancipationem, huiusmodi etiam apparterit ante ipsam à via veritatis ad hereticæ superstitionis inuium declinasse, nullus hominum esse momenti, velut factam de hominibus sui iuris, cum dignum sit, ut propter tanti atrocitatem delicti filij esse in parentum hereticorum deserint potestate.

Hæc eadem verba habentur in litteris Apostolicis Alexandri iiii. Nouerit, in fi.

Relat. supra pag. 104.

Relat. supra pag. 135.

Vna est assertio: Hæretici quamprimum incidunt in hæresim, amittunt ius patriæ potestatis.

Hæretici omni dominio priuantur.

Omni dominio priuantur hæretici in penam patriæ potestatis, naturali, quod habet in filios, de quo in cap. qui, in que. §. ult. de heret. lib. 6. & Eymericus hic, non propter hæresim patris filij efficiuntur sui iuris.

Item priuantur dominio civili, quod habent in seruos ac etiam dominio politico, quod habent in quoslibet alios subditos, de quo in c. ult. extra de heretic. & Eymericus paulo post quasi. 119.

Denique priuantur etiam eo dominio, quod est iure gentium introductum. l. ex hoc iure. ff. de iust. & iure, quo omittunt rerum suarum dominium, c. cum secundum leges. de heret. lib. 6. de quo in præcedentibus dictum est.

Priuari iure patriæ potestatis magna pena.

Priuari autem iure patriæ potestatis non est modica pena, ut facile cognoscat, qui paulo diligentius contemplabitur iura & privilegia, quæ ratione patriæ potestatis parentibus tribuntur, de quibus frequens extat mentio in utroque iure, sed in primis in C. & in Instit. sub tit. de patriæ potestate.

Ergo amisso iure patriæ potestatis, parentes eâ iurisdictionem quam habebant super filios, amittunt: filij vero veluti alieni & exheredi à paternâ familiâ effecti, non perinde ac prius patribus obedire tenentur.

Tradunt hæc penam communiter interpretes in dicto cap. quicumque. §. illorum. de heretic. lib. 6. Ioannes Royas singulari 67. incipit. Filij propter delictum. Tabien. in sum. verbo. hereticus. nu. 10. ver. nono sexta pena, Syluester verbo. heresis. 1. nu. 14. & alij.

Potest autem dici hæc pena in odium huius criminis singulariter introducta: quoniam regulariter non per quodcumque crimen amittitur ius patriæ potestatis. l. relegatorum. ff. de interdicitis et releg.

Crimen heresis patriæ potestatis liberat filium à patriæ potestate.

Crimen vero heresis paternum, etiam antequam per Ecclesiam fuerit declaratum, filium liberat à patriæ potestate, ut vere docet glos. in dicto c. quicumque. §. ult. verbo. defierent. de heret. lib. 6. nam à die commissi criminis filij intelliguntur effecti sui iuris: quare emancipatio facta post crimen commissum nullus intelligitur esse momenti.

Pater hæreticus non substituit filio impuberi pupillariter.

Hæc vero contemplatio non est infrugifera. singulares enim parit effectus, in eos quos ille est præcipuus de quo Alfonsus Casirus lib. 2. de iust. hereticorum parit. cap. 7. Pater namque effectus hereticus non potest filio suo impuberi pupillariter substituire, hoc est, pro eo facere testamentum: nam inter cetera quæ ad pupillarem substitutionem exiguntur, unum est patriæ potestas: nemo enim potest condere testamentum pro eo quem in potestate non habet. l. 2. ff. de vulgari & pupill. §. in instit. de pupill. substit.

Rursus, quia nemo potest alteri substituire nisi prius sibi faciat testamentum. dicta l. 2. §. 1. ff. de vulgari & pupilla. & Sibi heri autem instit. de pu-

A pilla substituit, manifestum est autem hæreticum intestabilem esse, cum omnia eius bona à die commissi criminis sint confiscata. cap. cum secundum leges. de heret. lib. 6.

B Postremo hoc admonebo, Eymericus hæc quaestione aperte sentire non modo hæreticos, sed etiam receptatores, fautores, & defensores eorum, ius patriæ potestatis amittere; cum tamen in dicto cap. quicumque. §. ultimo, hæc pena in solis hæreticis locum habere videatur.

Iam omnes præcitati de hac pena priuationis patriæ potestatis differentes solum hæreticorum, non aliorum meminerunt: & plane magis mihi videtur secundum iura, ut soli hæretici & credentes à die commissi criminis ius patriæ potestatis amittant: non ita de fautoribus, & alijs similibus, quos non putarem ius patriæ potestatis amittere: nam iura leuius puniunt eos, qui leuius peccant.

C Quod autem de emancipatione filiorum facta per hæreticos patres dictum est, idem prorsus dictum est de manumissione seruorum facta per dominos hæreticos: illa enim prorsus nulla est & invalida, ut recte docent Ioannes And. Gemianus, & Franchus in dicto cap. 2. §. ult. de heret. lib. 6. quibus ob diuersam rationem id contingere dicant, ut amplius patebit in quaestione 119.

QVAESTIO CXVII.

An appellacionis beneficium sit hæreticis, credentibus, &c. interdictum.

C Entesima decima se prima quaestio est: Vtrum hæreticis, credentibus, receptatoribus, defensoribus, & fautoribus eorum, sit appellacionis & proclamationis beneficium interdictum, ita quod ab Episcopo, seu Inquisitore nequeant appellare?

D Respondemus quod eis est appellacionis beneficium interdictum, & quod nequeunt appellare, ut patet in cap. Vnquisitionis. de heret. lib. 6. ubi sic dicitur: Vniuersos seculi Potestates, & infra: Vique de heresi à dicto Episcopo, vel Inquisitore, seu Inquisitoribus condemnatos prefati potestates, domini temporales, siue rectores, vel eorum officiales, seu nuntii sibi relictos, statim recipiant indilate animaduersione de bita puniendos: non obstantibus appellacionibus, seu proclamationibus prædictorum nequiarum filiorum: cum tam secundum ordinem prædecessorum nostrorum, quam secundum legem imperialem, appellacionis & proclamationis beneficium expressè sit hereticis, & credentibus ac eorum receptatoribus, fautoribus, & defensoribus interdictum.

E In luttis autem Apostolicis, & Alexandri iuris præmissi de hæreticis, credentibus, receptatoribus, defensoribus, & fautoribus eorum, dicitur: Item proclamationes & appellaciones preclena-